

Joxemartin Apalategiren bibliografia osoa

(Complete bibliography of Joxemartin Apalategi)

Erkoreka, Anton

Univ. del País Vasco / Euskal Herriko Unib. Medikuntza eta Odontologia Fak. Fisika Teorikoa eta Zientziaren Historia Saila. Sarriena, z/g. 48940 Leioa

BIBLID [ISBN: 978-84-8419-218-3 (2011), 321-327]

Joxemartin Apalategiren ekimenen artean *Antropologiaren Euskal Bilduma. Barandiaran Joxemiel (AEB-Bjm)* izeneko liburu sorta aurkitzen da. Bilduma hau 1985. urtean sortu zuen eta 1989ra arte iraun zuen, 32 liburu argitaratuz. Hau ez zen izan editorearen lan bakarra, geroago *Pertsona eta Sozietatea bilduma* ere sortu zuen (1991), eta Lazkaoko *Gerriko Ikerlan-Sariketa*-ko zuzendari izan zen 1991tik hil arte, 18 liburu argitaratuz Lazkaoko Goierriko Euskal Kultur Elkarteak (GEE) eta Eusko Jaurlaritzaren eskutik.

AEB-Bjm bildumarako agindu zidan orduan bizirik zeuden antropologo eta etnografoen katalogo bat. Eta holan sortu ziren *Euskal Antropologoak, Etnologoak eta Etnografoak Gaur*-en bi liburuak (Donostia, AEB-Bjm 23 eta 24, 1988). 165 ikertzaileen curriculumak eskatu nituen liburuak prestatzeko eta gaur, ikusten ditudanean orduko material guzti hauek, konturatzen naiz oso proiektu inportantea izan zela. Bilduma honi esker Barandiaranen autobiografia, eskuz idatzia, lortu nuen. Baita ere Satrustegi, Lopez de Guereñu (aita eta semea) eta beste askoren datu baliotsuak heldu ziren nire eskuetara, bestela galdu egingo zirenak. Kasu gehienetan ikertzaileekin batera idatzi nuen euren bibliografiak eta momentu honetan, belaunaldi hori desagertzen doanean, material horrek derrigorrezkoak bihurtu dira Etnografia eta Antropologiaren “Urre Gorrizko Aro” hori ezagutzeko. Oraindik Barandiaran, Caro Baroja, Jimeno Jurio, Satrustegui, Apalategi, Lopez de Guereñu, Peña Santiago eta beste batzuk bizirik egon ziren eta etnografiak eta antropologiak garai hartako gizartean eragin handia zeukaten.

Joxemartinen biografia eta bibliografia egiteko bere *curriculum*a bidali zidan eta berarekin batera prestatu nuen liburuan argitaratu zen testua. Erreferentzi bibliografiko hauen gain bere anaia, Jokin Apalategi, bidalitako erreferentzi berriekin osatu dut bibliografi hau. Beharrezkoa izan da bere obra osoa ez delako agertzen ez *Auñamendi Entziklopedian*, ez Jon Bilbaoren *Eusko-Bibliogra-*

phia-n, ez Eusko Ikaskuntza data baseetan eta ezta ere Joan Prat-en *Investigadores e investigadores. Literatura antropológica en España desde 1954* liburu mardulean (Arxiu d'Etnografia de Catalunya, 1999).

Egunkarietan (*Egin, Deia, Egunkaria, Berria, Gara...*) eta aldizkarietan (*Zabal, Zehatz, Zeruko Argia, Punto y Hora, Habe, Porrot, Bilbao...*) argitaratutako hainbat artikulu aipatu gabe utziko ditugu. Bai aipatuko ditugu Joxemartin Apalategik egindako filmak (6.500 metro zinta filmatu zuen) Jokin apalategik katalogatuta.

1975. Elkar Lanean (E. L.). "Etnología eta soziología: Kondairaren ataritik, edo Ataungo San Gregorio Auzoa". *Gizartean*. Arantzazu: Jakin; 69-91. or.
1978. "Arriotea Etxebarrian, 77". *Cuadernos de Etnología y Etnografía de Navarra*, 10; 21- 44. or.
1978. "Murua". In: E. L. *Pintores y escultores vascos de ayer, hoy y mañana*. Bilbao: La Gran Enciclopedia Vasca, 18 (fas. 183); 237-252. or.
1980. "Cuestionario al doctor lingüista López García, Angel". *Fontes Linguae Vasconum*, 12; 461-466. or.
1981. "Acercamiento al pensamiento paleontológico de Joxemiel Barandiaran". *Anuario de Eusko Folklore*, 30; 71-80. or.
- 1981 "Introducción a la historia crítica de la producción oral popular vasca. 1ª parte". *Ethnica*, 17. Barcelona; 5-47. or.
1982. "Deux anciens contes d'Ataun, rapportés par Barandiaran et Arratibel, ou histoire sans histoire (Essai ethnologique-historique)". *Bulletin Trimestriel de la Société d'Anthropologie du Sud-Ouest*, 17. Bordeaux; 14-16. or.
1982. "Historia gabeko historia, entsaio etnologiko-historikoa (Ataungo bi kontuzahar, Barandiaranek eta Arratibelek jasoak)". *Cuadernos de Sección Antropología-Etnografía, Prehistoria-Arqueología*. Donostia: Eusko Ikaskuntza, 1; 189-236. or.
1982. "Introducción a la historia crítica de la producción oral popular vasca. 2ª parte". *Ethnica*, 18. Barcelona; 7-25. or.
- 1982-1983. "Euskal Herriko itsaserrien etnografia eta antropologia soziokulturala. Donostia. Otxotorena Errazkin Bittorirekin eta bere alabarekin elkarrizketan (1984.02.11.6 pm)". *Anuario de Eusko Folklore*, 31; 107-142. or.
1983. "92 urte, urtezaharretan Barandiaran Josemielek". In: BARANDIARAN, Jose Miguel de. *Obras Completas*, 21; 196-200. or.
1983. "Galdaketa etnografiko batetarako gidaliburua (itzultzaile)". In: BARANDIARAN, Jose Miguel de. *Obras Completas*, 21; 206-319. or.
1983. "Natura bisexual y cultura unisexual: la esterilidad en el pensamiento popular vasco (resumen)". *IPES*, 3; 27-30. or.
1984. E. L. "Estudio comparativo sobre el comportamiento y valores de la mujer vasca en el medio rural, pesquero y urbano". *Antropologiaren III. Batzarrea / III Congreso de Antropología. Resúmenes*. Donostia: EHU/UPV; 91-96. or.
1984. "Euskal antropologiaren historia kritikoa eta konparatua". *Antropologiaren III. Batzarrea / III Congreso de Antropología. Resúmenes*. Donostia: EHU/UPV, 126. or.

1984. "Herri arrantzaleen etnografia eta antropologia soziokulturala (Lehen zatia)". *Bermeo. Udalerrri eta Itsasoko Gaiei Buruzko Aldizkaria*, 4; 273-307. or.
1984. E. L. *Mintzamena eta erreala: Hiru irakurgai mintzamenari buruzko gogoeta bate-tarako*. Iruña: Udako Euskal Unibertsitatea.
1984. "Pour une histoire critique et comparée de l'Anthropologie Basque: où en sommes-nous aujourd'hui ?". *Cuadernos de Sección Antropología-Etnografía*. Donostia: Eusko Ikaskuntza, 2; 319-325. or.
1985. *Etnografiako galdeketa batetarako gidaliburua (itzulpena)*. Donostia: Kriselu, Antropologiaren Euskal Bilduma: Barandiaran Joxemiel (AEB-Bjm), 6. or.
1985. "Euskal Herriko lurrerrien etnografia eta antropologia soziokulturala. Lekeitio-Oleta: Leniz Urkiaga Marirekin elkarrizketan". *Cuadernos de Sección Antropología-Etnografía*. Donostia: Eusko Ikaskuntza, 3; 47-99. or.
1985. "Euskal Herriko lurrerrien etnografia eta antropologia soziokulturala. Ataun-Aia: Agirre Josemarirekin elkarrizketan". *Cuadernos de Sección. Hizkuntza eta Literatura*. Donostia: Eusko Ikaskuntza, 4; 565-605. or.
1985. "Historia contada (parte de la historia). El libro 'Kontu zaharrak' del monje Arratibel del monasterio de Estibaliz (Araba-Alava)". *Actas del II Congreso de Antropología*. Madrid; 360-362. or.
1985. "Izpirituzko kulturen antropologia". *Euskal Herria. Historia eta Gizartea / Historia y Sociedad*, I; 154-158. or.
1985. E. L. *Mujer vasca. Imagen y realidad*. Barcelona: Anthropos.
1986. "Euskal Herriko biharko pertsona, pertsonataldeak eta pertsonartea. (Munduko herrien teoria, bihar)". *Revista Internacional de los Estudios Vascos (RIEV)*, 31, Donostia: Eusko Ikaskuntza; 345-354. or.
1986. "Modelo para la codificación de la producción oral: un mito ataurdarra". In: *Oteiza euskal esteta eta mitologitzaile*. Donostia: RSBAP; 122-167. or.
1986. "Reseña. Barandiaran Feliperen Antropología soziokulturala edo bere liburua: La comunidad de pescadores de bajura de Pasajes de San Juan (ayer y hoy)". *Revista Internacional de los Estudios Vascos (RIEV)*, 31, Donostia: Eusko Ikaskuntza; 129-133. or.
- 1986-87. "Euskal Herriko itsaserrien etnografia eta antropologia soziokulturala. Ondarru (bigarrena)". *Bermeo. Udalerrri eta Itsasoko Gaiei Buruzko Aldizkaria*, 6; 197-200.
1987. *Antropologoa hirian, Bilbon*. Donostia: Kriselu-Antropologiaren Euskal Bilduma. Barandiaran Joxemiel (AEB-Bjm); 13. or.
1987. E. L. *Las drogas: reflexión multidisciplinar*. Cuadernos de Extensión Universitaria (UPV/EHU).
1987. *Introducción a la historia oral a través de los kontuzaharrak (cuentos viejos) de la comunidad gipuzkoana de Ataun*. Barcelona: Anthropos.
1987. "Magjari buruzko historiako zirri-marra" (itzulpena). In: CARO BAROJA Julio. *Magía*; 67-81. or. Bilbao: *Euskal Herriaren historiaz. III. Kultura eta portaera erlijio-soak Euskal Herrian historian zehar*.
1987. "Reseña. Mitoa eta erreala. Barandiaran Joxemielen Diccionario de Mitología Vasca". *Revista Internacional de los Estudios Vascos (RIEV)*, 32, Donostia: Eusko Ikaskuntza; 137-144. or.

1987. "Estado histórico actual de la antropología y de la etnografía en Euskal Herria". *Ohitura*, 5; 135-184. or.
1988. *Antropologia berria. Ahozko herri produkzioa. Ataungo herria, auzoak, pertsonaldeak eta pertsonak*. Donostia: Donostiako Aurrezki Kutxa. 4 tomo.
1988. "Arrantzele herrien etnografía eta antropología. Adibidez: Euskal Herria / Etnografía y antropología de los pueblos pesqueros. Un ejemplo: Euskal Herria". *Actas del Coloquio de Etnografía Marítima*. Santiago de Compostela: Museo do Pobo Galego-Consellería de Pesca, Xunta de Galicia; 29-36. or.
1988. "Artearen eliteak = Las élites del arte = The Artistic Elite". In: LERTXUNDI, M. A. *Euskaldun arte unibertetsala*. Bilbao; 95-100. or.
1988. "Hitzaurrea". BARANDIARAN, Joxemiel. *Elkarteko gertakien sortze eta azkena*. Donostia: Kriselu-Antropologiaren Euskal Bilduma. Barandiaran Joxemiel (AEB-Bjm), 12.
1988. (ed.). *5 etnografiatzko galdeketa elikapenaz: Zarautzen, Lazkaon, Larrabetzun, Bilbon, Sondikan*. Donostia: Kriselu-Antropologiaren Euskal Bilduma. Barandiaran Joxemiel (AEB-Bjm), 20.
1988. (ed.). *5 etnografiatzko galdeketa elikapenaz: Orozkon, Orozkon, Leioan, Donostian, Donostian*. Donostia, Kriselu-Antropologiaren Euskal Bilduma. Barandiaran Joxemiel (AEB-Bjm), 21.
1988. (ed.). *3 etnografiatzko galdeketa elikapenaz: Gasteizen, Meñakan, Zumaian*. Donostia: Kriselu-Antropologiaren Euskal Bilduma. Barandiaran Joxemiel (AEB-Bjm), 22.
1989. (koord.). *Julio Caro Baroja, Premio Nacional de las Letras Españolas 1985*. Barcelona: Anthropos.
1989. "Cultura vasca (en la vida y obra del antropólogo Julio Caro Baroja)". In: E. L., *Julio Caro Baroja, Premio Nacional de las letras Españolas 1985*. Barcelona: Anthropos; 34-67. or.
1989. "Cronología de Julio Caro Baroja". In: E. L., *Julio Caro Baroja, Premio Nacional de las letras Españolas 1985*. Barcelona: Anthropos; 141-142. or.
1989. "Religiosidad: cambio y permanencia". ALVAREZ, C.; BUXÓ, M. J.; RODRÍGUEZ, S. *La religiosidad popular*. Barcelona: Anthropos, 1; 468-477. or. Reed. 2003.
1990. "Euskaldunen eta gainerakoen itsaslurreriak eta hirierrriak, XIX. mendetik XX. menderate: interpretapenerako giltzarriak = The Basque and Foreign Peasant, Fish and Urban Communities, from XIXth at XXth Century: for its Interpretation". *Munibe Antropología-Arkeología*, 42; 399-404. or.
1991. "Euskal mitología: lehengoa eta berririk = Mythologie basque : du passé et du nouveau". *Cuadernos de Sección. Antropología-Etnografía*, 8, Donostia: Eusko Ikaskuntza; 17-22. or.
1991. "Aurkezpena. Euskal kulturgintzaren arduradunoi". In: SARRIEGI ETXEZARRETA, M.; AIZPURI MURUA, A.; GALPARSORO SARRIEGI, A. I. "Gerriko"» *Idazlan-Sariketa*. G.E.E.-E.J.; 13-17. or.
1992. "Reseña. Jose Miguel de Barandiaran, Ander Manterola, et al. Atlas Etnográfico de Vasconia = Euskalerriko Atlas Etnografikoa = Atlas Ethnographique du Pays Basque. La alimentación doméstica en Vasconia". *Revista Internacional de los Estudios Vascos (RIEV)*, 37, Donostia: Eusko Ikaskuntza; 501-506. or.

1992. "Kulturak elkarren arteko gatazkan. Cultures in conflicts". *Eusko Ikaskuntzaren XI. Kongresoa. Nuevas formulaciones culturales: Euskal Herria y Europa = Kultura antolabide berriak: Euskal Herria eta Europa*. Donostia; 147-152. or.
1994. E. L. *Manuel Lekuona Etxabeguren (Bideoa)*. Durango, ETB. 30 m.
1995. "Aintzinsolasa". ARANBURU, P. J. *Juan Bautista Agirre Elola, 1742-1823: gizon eta apaiz eredugarri*. Oñati: Gertu.
1996. "Edozein kulturatan ematen den heziketa, komunitatezkoa zein formala". *Hik Hasi*, 13.
1998. "Conflicts between customs and law. Two case studies: Oinati. Brecon (Basque and Welsh communities)". Oñati: International. Institute for the Sociology of Law.
2001. "Txomin Agirre Badiola (Ondarroa, 1984-Zumaia, 1920). Antropologiazko eta asmakizunezko literaturgilea bere Kresala eleberrian". *Ondarroa Urtekoa 2001*; 100-114. or.
2002. E. L. *Euskal Herria eta beste herri batzuk (bideoa)*. Donostia: KM Kulturgunea, 100 m.
2003. "Hitzaurrea". AIERBE, M. *Ataungo kanta zaharrak*. Ataun: Udala.
2004. "Folk/lore eta antropo/etnologia edo pertsona/talde jakintza". In: E. L., *Euskal Curriculum, Kultur ibilbidea*. Donostia: Ikastolen Konfederazioa; 415-443. or.
- 2005-2006. "Jesus Altuna Etxabe (1932.VII.27 jaioa): Paleoantropologoaren biografiarako nire lehen urratsak". *Munibe*, 57 (3); 419-437. or.
2006. "Makilakixki ipuinaren azterketa antropologjkoa". In: APALATEGI, Jokin (ed.). *Aitona gurearen Makilakixki, Joxemartin gogoratuz*. Donostia: Utriusque Vasconiae; 13-88. or.

JOXEMARTIN APALATEGIK EGINDAKO FILMEAK (ARGITARAGABEAK)

I. Mitoa (Ataunen)

1. Pilar Barandiaran, Sara. 1993-11-12. 5 pm.
2. Inixio Apalategi/ Natalia Begiristain. Ezkalune. 1993-11-12. 5 pm.
3. Inixio-Natalia. Ezkalune. 1993-11-12. 5 pm.
4. Artzate haitzak + Sabiako Patxi eta Semea + Erramun Aldasoro. 1993-12-6. 1 am.
5. Erramun Aldasoro. Malixine. 1993-11-13. 6 am.
6. Mordazulo berri. San Gregorio. 1993-11-27. 7am.
7. Aita Joxe Arratibel + Joan Agerre. Hergone. 1993-11-27. 6 am (1/5).
8. Aita Joxe + Miel Saarte. Hergone. 1993-11-27. 6 am (2/5).
9. Aita Joxe. Saarte. 1993-11-27. 6 am (3/5).
10. Aita Joxe. Saarte. 1993-11-27. 6 am (4/5).
11. Aita Joxe. Saarte.+ Diego. 1993-11-27. 6 am (5/5).
12. Iñaki Arratibel eta Joxemiel semea. Saarte. 1993-11-13. 6 am (1/2).

13. Iñaki Arratibel. Saarte. + Aiako eliza + Leizadi. 1993-11-8 (2/2).
14. Aita Joxe + San Martingo eliza ingurua + Aitzio inguruak. 1993-11-27. 6 am/pm.
15. Aita Joxe + Diego + Miel Saarte. 1993-11-27. 6 am.
16. Aitzio goikoa eta behekoa. San Martin. 1993-11-27. 6 pm.
17. Bixente eta Ixabel. Tabernaberrri. Hergone. 1993-11-13. 6 pm.
18. Malixine + Tabernaberrri + Iñaki Saarte. 1993-11-21. 7 am.
19. Malixineko Erramun + Bixente eta Ixabel Tabernaberrikoak. 1993-11-13. 6 am/pm.
20. Kristina, Felix eta Jose Luis. Larbukoak. Aia. 1993-11-13. 6 pm (1/2).
21. Kristina, Felix eta Jose Luis. Larbukoak. Aia. 1993-11-13. 6 am (2/2).
22. Ataun. San Gregorio. Mitoari buruzko erakusketa.1993-11-21. 7 am.

II. Mitoa (Bilbon)

1. Zabalburu. 1993-12-6. 1 am (1/2).
2. Zabalburu. 1993-11-6. 1 am (2/2).

III. Mitoa (Etxebarri-Markinan)

1. Etxebarri-Markina. 1993-12-07. 2 am (1/2).
2. Etxebarri-Markina. 1993-12-09. 4.18 (2/2).

IV. Bizkaiko Herri eta Pertsonaia zenbait

1. Augustin Zubikarai. Ondarru. (1/2) 1992.
2. Augustin Zubikarai. Ondarru. (2/2) 1992.
3. Imanol. Ondarru. (1/2) 1992-11-14.
4. Imanol. Ondarru (2/2° 1992-11-14.
5. Ziarrutzako Kolegiata (1/2).
6. Ziarrutzako Kolegiata. (2/2).
7. Ziarrutza-Zubero. 1992.
8. Ondarru (1992-11-14) (1.2).
6. Ondarru. Inma Laka. 1992-11-14. (2/2).
9. Suero. 1992-11-14) (1/2).
10. Suero-Aulesti. 1992-1#1-14 (2/2).
11. Malats. 1992. (1/5).
12. Malats. 1992. (2/5).

13. Malats. 1992. (3/5).
14. Malats. 1992. (4/5).
15. Malats. 1992. 5/5).
16. Javier-Marie Jose. 1992.
17. Lekoiztik. Malats eta Zuberoarantz 1993-4-1.4

V. Txerri hiltzea

1. 1993-11-05. (1/2).
2. 1993-11-05. (2/2).

VI. Izengabeak

$1/3 + 2/3 + 3/3$.